

אלקים לעשות שהתחוננים ישלימו התיוקן ולכן המצות נקראות גרות דבתיב (משלי י. כב.) גר מצוה ובמדרש תצוה¹⁶ העושה מצוה לפני הקב"ה כאילו הוליק גר לפניו ומחיה נפשו שנקראת גר כו'. ההכל אחד שהמצות ממש הם כלים לאור התורה וכפי קיום המצות כך הם מתמלאים אור תורה וכן הוא בפש האדם. והוא שכתוב¹⁷ עשיתם אתם. עצמכם. והוא בחינת עושי דברי¹⁸ כמו שכתוב (שמות י. יז) אשר דבר ה' נעשה. שיתקנו ויוציאו מבח אל הפועל מעשה ה' ואחר כך זוכין לבחינת רוח חרשה משמים כמו שכתוב לשמוע בקול דברי. והוא שכתוב¹⁹ שזוכה לרוח הקודש. ועל ב' אלו כתיב (ישעיה מט. ג) עבדי אתה. ואחר כך (שם) אשר כך אפאר הוא לשון עתיד. שבונית בנים ורוח הקודש בחינת לשמוע בקול דברי הוא בהתחוננות בכל עת כמו שכתוב (שם) ל: ג: י: יערה עלינו רוח ממרום ודו"ק ותשכה:

[תרמ"ו]

ענין שמיטין ויובלות להר סיני. על פי המדרש²⁰ ברכו ה' מלאכיו כו' עושי דברו (תהלים ק. ט.) בשומרי שביעית הכתוב מדבר כו'. וה"ל דרשי כשהקדימו בני ישראל נעשה לנשבע אמר הקב"ה מי גילה לבני רז שמלאכי השרת משתמשין כו'. מי בני ישראל היו מוכנים בקבלת החורה להיות כמלאכי השרת²¹ כי באמת גם התחוננים שלוחי של מקום הם והכל לבבורו ברא²². רק הפרש הוא שהמלאך אין בו דבר אחר רק זה השליחות. ונקרא כולו מלאך על שם השליחות. ולפי שבטל במציאות אלו יתברך לכן ניוון מזיו השכינה כמו שעתידין צדיקים להיות

בעולם הבא²³. ובני ישראל בקבלת החורה היו מוכנים גם כן לזה. לכן ניוונו מלחם שמלאכי השרת אוכלין כנ"ל²⁴. כי באמת בזעת אפיך האכל לחם (בראשית ג. יט) היא הקללה לאחר החטא ומקודם היה כל אכילת אדם מגן עדן. וכמו כן היו בני ישראל מוכנים להיות בהר סיני. וכן כתוב (תהלים פ. ה) אמרתי אלהים אתם כו'. אך גם אחר החטא נשאר לבני ישראל זכום שמתעורר להם זה הכח הראשון וכמו בשבת קודש שמבטלין מכל מלאכה ומוכנים רק לעבודת ה' יתברך. לכן המזון ביום שבת קודש הוא מקודש. ובזמן שהיו שמיטין ויובלות היה כל שנה שנת שבתון ולא היו עוסקין בחינה וקצירה. דאיתא בגמרא²⁵ פלוגתא דר' שמעון ור' ישמעאל ר' שמעון אומר אפשר אדם זורע בשעת הזריעה כו' תורתו אימת נעשית כו' ור' ישמעאל אומר הנהג מנהג דרך ארץ ואמרו חז"ל²⁶ הרבה עשו כו' שמעון בר יוחאי ולא עלתה בידם. ובאמת זה הוא אחר החטא כמו שכתבנו במקום אחר²⁷ במשנה²⁸ אם אין תורה אין דרך ארץ זה היה קודם החטא. ואחר כך²⁹ אם אין דרך ארץ אין תורה כמו שכתוב (בראשית ג. כ) ושכן מקדם כו' לשמור כו' דרך עץ החיים ודרשו חז"ל³⁰ מכאן שדרך ארץ קדמה לתורה ע"ש. ובשמיטין ויובלות ושבתות יש לבני ישראל הארה מדרך הראשון שקודם החטא. ולכן היו שובתין בומנים הללו והיו חזרין למדרגה הראשונה שקיבלו בהר סיני. וזה עיקר החיות בזיבל דבתיב (יקרא כ. י) ושבתם איש אל אחוזתו כו' שהיה להם הביקות כשורשם. ולכן שומרי שביעית נקראים מלאכיו עושי דברי³¹ שאין להם רק זה

השליחות ואין עוסקין בדרך ארץ כלל רק כמלאכי השרת. ולכן היה המזון שלהם על פי נס ואיתא בספרים³² בפסוק (שם ט. ו) ובי האמרו מה נאכל כו' כי רצונו יתברך היה שלא יחדרו כלל ואו היו נהנים ממעשה נסים ממש ועל ידי השאלה הוצרך להיות המזון בדרך ברכה. ויחבן לומר הואיל ואין דרך נס להיות כפרסום כדאיתא³³ גבי אלישע. ולכן אם לא ישאלו כלל יהיה המזון בנס ממש וכמו המן לחם מן השמים (שמות טו. ז). ובתיב (יקרא כ. ט) היתה שבת הארץ לכם לאכלה. פירוש אכילת השמיטה לא יהיה על ידי הבנת האדם רק על ידי המנוחה והוא בחינת עונג שבת:

[תרמ"ז]

ענין שמיטין אצל הר סיני. על פי המדרש ויקרא³⁴ ברכו ה' מלאכיו (תהלים ק. ט.) ולא כל מלאכיו התחוננים שאין יכול לעמוד בתפקידו של הקב"ה כו' גבורי כח בשומרי שביעית הכתוב מדבר עושי דברי זה דבר השמיטה ע"ש. כי הנה בני ישראל זכו לקבלת התורה על ידי המדבר כמו שכתוב (יהושע ג. ט) זכרתי לך חסד כו' לכתך אחרי מדובר בארץ לא זרועה. כי התורה היא מעולם העליון ואין יכולים לזכות לתורה עד שמבטלין כל עולם הזה ונמשכין לבטוח בו יתברך בלבד. וכן מבקשי³⁵ ובעבור אבותינו שבטחו בך ותלמוד חזק חיים כו'. ובאמת לאו כל מוחא סביל דא. רק מיוחדים שנקראים מלאכיו. וכן בורות דור המדבר היה להם זה הכח וכל הדורות נמשכין אחריהם. וכן בכל דור יש יחידים שיש להם

זה הכח והקב"ה זכר עשה לפלאותיו (תהלים קיא. ד) ונתן לנו מצות שזוכה על ידיהם למדרגה הראשונה. כמו שכתוב התחוננים שאין יכולים לעמוד בתפקידו. ומכל מקום יש זמנים שנמצא התעוררות בבני ישראל. וכמו כן בשנת השמיטה הוא ממש לכתך אחרי בארץ לא זרועה. והיה מתגלה להם הארת קבלת התורה כמו שכתוב (שם ק. ט) עושי דברי ועל ידי זה לשמוע בקול דברי (שם). ועושי דברו שמיטה. לשמוע בקול דבריו הוא יובל שופר תרועה. ובאמת פירוש עושי דברו הוא שאין להם עבודה אחרת רק זו כמלאך שאין בו רק שליחותו. ובשנת השמיטה היו עוסקין רק בתורה ה' וכן מעין זה בשבת קודש יעשה כולו תורה' כמו שכתוב במדרשים³⁶ שיש בו הארה מקבלת התורה. ובאמת כאלה הזימים מפסח עד שבועות נמשכו בני ישראל אחרי יתברך עד שזכו לקבלת התורה לכן ודאי נשאר רשימה באלה ימי הספירה. וכתוב (יהי"ט. ט) ה' אלוקי הירא אותו תעבד ובו תדבק ובשמו תשב. והוא רמו לאלה הזימים כי בפסח שיצאנו ממצרים להיות עבדי ה' בחינת אותו תעבד דבתיב (שמות י. ט) ועבדת כו' העבודה הזאת בחודש הזה. ואמרו³⁷ שאין לך עבודה אחרת אלא זו הוא רמז להשבת שאור. ובו תדבק הוא ימי הספירה כמו שכתבו ז"ל ואין אפשר לדבוק בשכינה אש אוכלה אלא היבק במיוחדו. וימים אלו הם לתקן המדות. ובשמו תשבוע הוא חג השבועות. אורייתא כולא שמא קודשא בריך הוא³⁸ וזוה הכח של התורה שמיטיע לעובדי ה' כמו שכתוב (משלי י. ט) מגדל עוז שם ה' בו ירוץ צדיק כו'.